

DOI <https://doi.org/10.30525/978-9934-26-688-1-18>

**REGULATORY AND LEGAL SUPPORT
FOR THE ORGANIZATION OF THE ACTIVITIES
OF THE INVESTIGATIVE UNITS OF THE NPU AS THE MAIN
SUBJECT OF INVESTIGATION IN THE CONDITIONS
OF THE LEGAL REGIME OF MARTYR STATE
AND AFTER THE WAR PERIOD**

**НОРМАТИВНО-ПРАВОВЕ ЗАБЕЗПЕЧЕННЯ ОРГАНІЗАЦІЇ
ДІЯЛЬНОСТІ СЛІДЧИХ ПІДРОЗДІЛІВ НПУ ЯК ОСНОВНОГО
СУБ'ЄКТА РОЗСЛІДУВАННЯ В УМОВАХ ДІЇ ПРАВОВОГО
РЕЖИМУ ВОЄННОГО СТАНУ ТА ПІСЛЯ ВОЄННИЙ ПЕРІОД**

Kmet A. S.

*Postgraduate Student
Odessa State University of Internal
Affairs
Odesa, Ukraine*

Кметь А. С.

*аспірантка
Одеський державний університет
внутрішніх справ
м. Одеса, Україна*

Сучасний етап розвитку України під час дії правового режиму воєнного стану характеризується функціонуванням правоохоронної системи в умовах підвищених безпекових викликів, де особливого значення набуває належне нормативно-правове забезпечення діяльності слідчих підрозділів Національної поліції України, які є одним із суб'єктів досудового розслідування кримінальних правопорушень, від ефективності діяльності яких залежить забезпечення законності, правопорядку, а також дотримання прав і свобод людини. Нормативно-правове забезпечення організації діяльності слідчих підрозділів НПУ складається із ряду законодавчих актів, серед яких центральне місце посідає Конституція України[1], Кримінальний процесуальний кодекс України[2], закони України «Про Національну поліцію»[3], «Про правовий режим воєнного стану»[4], а також підзаконні нормативно-правові акти, що регламентують внутрішню організацію діяльності слідчих органів. Так, статтею 8 Конституції України закріплено верховенство права та пріоритет прав і свобод, стаття 19 закріплює законність діяльності органів державної, у тому числі слідчі працюють лише на підставі та у межах закону. Зрозумілим чином, право на свободу та особисту недоторканність (ст. 29); недоторканність житла (ст. 30); таємниця листування і приватного життя (ст. 31–32); право на захист (ст. 59) та презумпція невинуватості (ст. 62)[1] є базовими критеріями,

що встановлюють межі втручання у права людини, визначають стандарти допустимості доказів а також забезпечують баланс між ефективністю розслідування та правами особи.

Основну роль у розслідуванні слідчих відіграють норми Кримінального процесуального кодексу України, які регламентують порядок проведення слідчих (розшукових) дій, процедури збирання, фіксації та оцінки доказів, а також встановлює межі повноважень слідчого та передбачає механізми процесуального контролю (слідчий суддя, прокурор) [2].

Закон України «Про правовий режим воєнного стану»[4]. адаптував суспільство, у тому числі і слідчі підрозділи до умов надзвичайного стану. Тобто значно розширив повноваження правоохоронних органів, вніс можливість тимчасового обмеження конституційних прав і свобод та запровадив особливі режими, такі як комендантську годину, перевірку документів тощо

Слід зазначити, що в умовах воєнного стану всі вище перераховані закони зазнали суттєвих змін, а саме значно внесено зміни щодо розширення повноваження, як поліцейських в цілому так і слідчих зокрема, а також значно спрощено окремі процедури досудового розслідування, а також внесено зміни до підходів взаємодії з іншими суб'єктами сектору безпеки і оборони.

Особливості організації діяльності слідчих підрозділів у період воєнного стану обумовлені необхідністю оперативного реагування на нові види кримінальних правопорушень, зокрема воєнні злочини, злочини проти основ національної безпеки, колабораційну діяльність, терористичні акти та інші, з чим передбачено низку спеціальних процесуальних механізмів, спрямованих на забезпечення ефективності досудового розслідування в умовах обмежених ресурсів, підвищеної небезпеки та нестабільності правового середовища. Так, наприклад до Кримінального процесуального кодексу України внесено новий розділ IX-1 «Особливий режим досудового розслідування, судового розгляду в умовах воєнного стану». Однак, слід зазначити, що важливим є дотримання балансу між необхідністю оперативно проводити слідчі дії та дотримуватися і не порушувати прав і свобод громадян, що становить в умовах сьогодення певні проблеми кримінального процесу.

Окрім того, перед слідчими підрозділами НПУ з'являться нові виклики у післявоєнний, а саме щодо необхідності документування наслідків збройної агресії, відновленням правопорядку на деокупованих територіях, відшкодуванням збитків завданих збройною агресією, а також інтеграцією міжнародних стандартів розслідування, зокрема у сфері воєнних злочинів. Тобто, можемо стверджувати, що нормативно-правове забезпечення організації діяльності слідчих підрозділів

Національної поліції України в умовах воєнного стану є складною, багаторівневою системою, що зазнає динамічних змін відповідно до безпекових викликів та потреб держави, а його особливістю є поєднання загальних засад кримінального процесу з спеціальними правовими режимами, спрямованими на забезпечення оперативності, гнучкості та ефективності досудового розслідування.

Таким чином, ефективна організація діяльності слідчих підрозділів НПУ можлива лише за умови системного, узгодженого та сучасного нормативно-правового регулювання, яке враховує як особливості воєнного стану, так і перспективи післявоєнного розвитку держави. Удосконалення такого регулювання має стати одним із пріоритетів правової політики України у сфері забезпечення правопорядку та національної безпеки.

Література:

1. Конституція України. Закон від 28.06.1996 № 254к/96-ВР. URL. akon.rada.gov.ua/rada/show/254к/96-вр
2. Кримінальний процесуальний кодекс України. Закон України від 04.03.2026, 4651-VI URL. akon.rada.gov.ua/laws/show/4651-17#Text
3. Про Національну поліцію. Закон України від 02.07.2015 № 580-VIII URL. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/580-19#Text>
4. Про правовий режим воєнного стану. Закон України від 12.05.2015 № 389-VIII. URL. <https://zakon.rada.gov.ua/laws/show/389-19#Text>